NÕO VALLA LEHT

NR 2 (265)
VEEBRUAR 2020

Eelarvest: Volikogu võttis vastu 2020. a eelarve *lk 2*
Taotle hajaasustuse programmist tuge *lk 2*
Muudatustest sotsiaalvaldkonnas *lk 3*
Persoon: Lembit Toru — sportimine kujundab iseloomu *lk 4*
Nõo Põhikoolis — õppimine läbi haridusliku arvutimängu *lk 5*
Eestimaa Looduse Fond — anna märku nahkhiirte asupaikadest *lk 6*
Väärikate Ülikool ootab osalejaid *lk 6*
Nõo valla kinnisvaraturu ülevaade *lk 7*

100 aastat Tartu rahu sõlmimisest

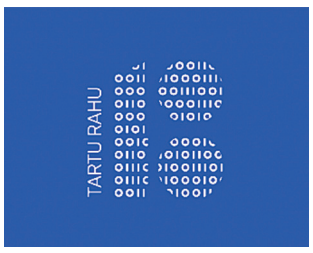

Täitus 100 aastat Eesti Vabariigi ja Nõukogude Venemaa vahel sõlmitud Tartu rahulepingu allkirjastamisest.

Tartu rahulepingu sõlmimisega 2. veebruaril 1920. aastal tunnustas Venemaa Eesti Vabariigi iseseisvust ja lõppes Vabadussõda. Tartu rahu avas tee Eesti rahvusvaheliseks tunnustamiseks.

Tartu rahuleping allkirjastati Tartus Aia tänava majas nr 35. Läbirääkimised algasid 4. detsembril 1919 ja kestsid kuni 1. veebruarini 1920, mil lepingu tekst sai lõplikult paberile.

Tartu rahulepingule kirjutasid Eesti poolt alla Asutava Kogu liikmed **Jaan Poska**, **Ants Piip**, **Mait Püüman**, **Julius Seljamaa** ning kindralmajor **Jaan Soots**.

Lepingu kohaselt tunnustas Venemaa Eesti iseseisvust igavesest ajast igavesti *de jure*, loobudes vabatahtlikult ning igaveseks ajaks kõigist suveräänõigustest, mis olid Venemaal olnud maksvad Eesti rahva ja maa kohta.

Leping ratifitseeriti Ülevenemaalise Kesktäitevkomitee poolt 4. veebruaril ja Eesti Asutava Kogu poolt 13. veebruaril 1920.

Leping koosneb 20 artiklist ja sisaldab peale sõjaseisukorra lõpetamise ka Eesti riigi tunnustamise artikleid, mis käsitlevad piiri-, julgeoleku-, majandus-, sotsiaal- ja liikluspoliitikat.

(NVL)

Vasakult vanemgaidid Raul Pastak, Liina Sõrmus, Diane Kallaste, Diandra Kallaste, Mark Bulak. Taga gaidijuht Aira Laul. *Foto: MILVI PENSA*

Gaidiliikumine Nõos jätkab traditsioone

Rahvusvaheline gaidide/skautide noorteliikumine on üks vanimaid noorteliikumisi maailmas. Gaiditegevus tugineb 1907. aastal Inglismaal lord ja leedi Baden-Powelli loodud rahvusvahelise skautluse ja gaidluse põhimõtetele.

Eesti gaidiliikumine tähistab sellel aastal juba 100. sünnipäeva. 21. märtsil 1920 loodi Tallinna Gaidide Malev, mis oli esimene registreeritud iseseisev gaidiüksus Eestis.

Gaidide ridadesse kuulumine on vabatahtlik. Organisatsiooni struktuur jaguneb järgmiselt: õrnakesed/tatsajad (kuni 6aastased), hellakesed/hundukesed (7–11a), gaidid (12–15a), vanemgaidid (16–26a), juhid ja toetajaliikmed.

Gaidide Tõotusmärgil on sümboliks kolmeharuline ristikheinaleht, mille lehed tähistavad isamaad, jumalat ja gaidiseadusi.

Organisatsioonil on oma vorm ja igal gaidirühmal kaelarätik, mis peegeldavad organisatsiooni väärtusi.

Tänasel päeval tegutseb ülemaailmselt viis suurt gaidikeskust asukohaga Inglismaal, Mehhikos, Indias, Aafrikas, Šveitsis.

Eesti gaidiorganisatsioon, EESTI GAIDIDE LIIT, on 2019. aastal soetanud uue gaidikodu, kuhu rajatakse laagrikeskus, kus 2020. aasta suvelaagri raames tähistatakse tegevuse 100. aastapäeva.

Gaidide juhtlause on „OLE VALMIS!“ Selline üleskutse on suunatud positiivsele maailmavaatele — ole valmis maailma avastama, uusi sõpru leidma, tulevikku rajama. Aga ka raskusi ületama, tõsiseid pingutusi tegema, maailma kaitsma ja paremaks muutma. Suure ja avatud südamega maailmakodanik — nii võiks iseloomustada lühidalt üht pühendunud gaidi.

Nõo gaidid on olnud aktiivsed organisaatorid

Nõos on gaidiliikumine aastaid au sees olnud. Siin on liikumise eestvedajateks olnud Lianne Ristikivi, Maria Bulak, Madis Jürimäe.

2011. aastast on kohalikku gaiditegevust suunanud Aira Laul, kes aastatel 1989–2006 oli Elva gaidide tegevjuht. Vahepealsetel aastatel oli Aira tegev organisatsiooni juhatuses. Lisaks Nõo gaidide juhendamisele on Aira gaiderkogu liige ja gaiderkogu vanem.

Nõo gaidirühma kuulub praegu umbes 20 liiget. 2019. aasta sügisel loodi 9liikmeline väikeste gaidide rühm 4. klassi õpilastest ja nende juhendamise võttis enda õlule vanemgaid Mark Bulak.

Nõo gaidide tuumiku moodustavad aktiivsed vanemgaidid, kes omavad juba pikaajalist kogemust nii kodukandis tegutsedes, üle-eestilises tegevuses kui ka rahvusvahelistel koolitustel ja laagrites osaledes.

Viie aktiivse gaidi ja nende juhi Aira vestlusringist koorus välja palju toredaid tähelepanekuid gaidiks olemise võludest.

Vestluses osalesid Raul Pastak (nõokas, Lähte Ühisgümnaasiumi 12. kl), Liina Sõrmus (Tallinna tüdruk, lõpetanud NRG, Lennuakadeemia IV kursus, tulevane piloot), Diane Kallaste (nõokas, NRG 12. kl), Diandra Kallaste (nõokas, NRG 12. kl), Mark Bulak (Lukelt, lõpetanud NRG, töötab, juhendab spordihoones 1.–9. kl õpilaste korvpallitrenni).

Raul sai innustust gaidiks hakata juba algklassipäevilt oma klassijuhatajalt Anne Jürimäelt. Liina 5. klassi tüdrukuna kuulis sõpradelt, et gaidid teevad põnevaid asju, Maria Bulakist oli selleks ajaks saanud Tallinna gaidijuht. Liina liitus esmalt Tallinnas Grislide rühmaga. Õed Kallasted kuulsid klassivennalt Raul Pastakult, et toimuvad põnevad matkad. Ja Mark hakkas oma sugulase, Maria Bulakiga laagrites kaasas käima.

Tänasel päeval on nendest kujunenud vahva sõpruskond, moodustades tõsiseltvõetava meeskonna ja Aira kinnitusel suudavad noored juba ise väga edukalt Nõo gaidide järelkasvu juhtida.

„Vastutustunne ja tahe vabatahtlikuna oma vaba aega panustada on võtmeks, et gaidlus kestaks. On väga oluline, et kohapeal oleksid aktiivsed ja ettevõtlikud noored, kes gaidlust edasi viiksid. See on vabatahtlik töö, gaidlus on elustiil, aktiivsed jäävad,“ iseloomustab Aira Laul praeguste noorte aktiivset hoiakut ja suhtumist.

„Pakutakse palju erinevaid huvitegevusi, noor peab oma valiku tegema. Aga gaidlus on tänuväärne sõpruskond, mis samaaegselt kohustab ja hoiab, tänu sellele püsitakse aastaid koos,“ hindab noortejuht kokkukuulumise jõudu.

Noortel endil oli palju pajatada erinevate ülesannete ja ürituste kohta.

Koos on korraldatud mitmeid vabariiklikke traditsioonilisi üritusi — Heade Mõtete Päevi, jüripäeva- ja suvelaagreid. Suureks väljakutseks oli Eesti 100ndale aastapäevale pühendatud suvelaagri „Tagasi tulevikku“ korraldamine Valgamaal 2018. aasta suvel.

Mark on olnud vabariigi noortekogu juht, praegu on juhatuse liige ja programmijuht. Ta on osalenud rahvusvahelistes Roverway laagrites Hollandis ja Prantsusmaal. Tema juhendab praegu väikeste rühma Nõos ja püüab neid iganädalaselt gaidliku tegevusega köita.

Raul on noortekogu liige. 2018. aastal osales ta Roverway laagris Hollandis. 2019. aasta suvel läbis ta Südamematka raames ainukesena 26 päeva jooksul 550 kilomeetrit ja juhendas matkajaid, kes Eestimaa erinevais paigus lühema- või pikemaajaliselt matkaseltskonnaga liitusid.

Liina on saanud osa Academy koolitusest Küprosel, kolme Balti vabariigi gaidide traditsioonilisest Balti riikide skautlikust suvelaagrist Baltic Jamboree ja festivalist Indias 2015. aastal, kus tutvuti OSKO meetodiga. Liina kuulub eelseisva suvelaagri „Kodulävel“ korraldustiimi.

Õed Diane ja Diandra osalesid Baltic Jamboreel Lätis ja Rowerwayl Prantsusmaal.

„Praegu me enam nii sageli Nõos koos ei käi. Me täidame ühekordseid ülesandeid, aitame Marki tema rühmajuhi ülesannetes, osaleme üle-eestiliste ürituste korraldusmeeskondade ja noortekogu töös,“ valgustasid noored oma praktilisi tegemisi.

Ja kindlasti võtavad nad alati osa koduvalla tähtsündmustest ning pakuvad omapoolset abi, kus vähegi vajatakse.

Kindel „jaa!“ kõlas vastuseks küsimusele, kas nad ka edaspidi jäävad gaidide liikumist Nõo mail edendama. Selliste särasilmsete ja teotahteliste noorte jõud on innustav ja on tänuväärt, et nad oma energia ja tegevusega ka teisi kaasa haaravad. Laiapõhjaliste teadmiste ja aktiivse elustiiliga noorte käes on meie tuleviku kujundamine. Ja gaidlusel on selles oma tänuväärt roll.

MILVI PENSA

vallavolikogus

Nõo Vallavolikogu istung toimus 23. jaanuaril.

KRISTA KVARNSTRÖM
vallavolikogu esimees

1. Tutvumine Nõo Spordikooli direktor Katrina Kallasega ja ülevaade tegevustest spordikooli käivitamisel.

Alates 1. jaanuarist 2020 töötab Katrina Kallas Nõo Spordikooli direktorina. Volikogu toimumise ajaks oli ta tööl olnud kolm nädalat, mille kestel tutvus personaliga ja viis end kurssi spordikooli käivitamiseks vajalikuga. Katrina Kallas rääkis oma varasemast tegevusest ja vastas volikogu liikmete küsimustele. Nõo Spordikool alustab õppetööd 1. septembrist 2020.

2. Nõo valla 2020. aasta eelarve II lugemine ja eelarve vastuvõtmine.

Eelarvet oli eelnevalt arutatud nii volikogu komisjonides kui eelneval istungil. Eelarvekomisjoni esimees Mart Raudsaar ja finantsjuht Pille Sügis tutvustasid veelkord lühidalt eelarve põhitahkusid ning volikogu otsustas 2020. aasta eelarve vastu võtta. Eelarve maht on igal aastal umbes miljoni euro võrra tõusnud, sel aastal on eelarve kogumaht 9 408 428 eurot. Üksikasjaliku kajastuse eelarve kohta annab samas lehenumbris finantsjuht Pille Sügis.

3. Vallavanemale töötasu määramine.

Eelarvekomisjoni esimees Mart Raudsaar tutvustas volikogule vallavalitsuse ettepanekut määrata vallavanema töötasuks arv, mis saadakse igal aastal, korrutades Statistikaameti eelmise aasta teise kvartali keskmise brutotöötasu 2,1-ga. Töötasuks oleks sel eelarveaastal olnud 2980 eurot. Volikogus esitati ka teine ettepanek, mille kohaselt töötasu oleks kindla suurusega määratletud. Mõlemad otsused pandi esitamise järjekorras hääletusele ja volikogu otsustas määrata vallavanema töötasuks 3000 eurot.

4. Vallavalitsuse liikmetele hüvitise maksmine.

Ka selles päevakorrapunktis tegi eelarvekomisjoni esimees Mart Raudsaar ettepaneku kasutada vallavalitsuse liikmetele igakuise hüvitise määramiseks 0,04-kordset Statistikaameti eelmise aasta teise kvartali keskmist brutotöötasu. Volikogus tehti ettepanek määrata hüvitise maksmiseks kindel suurus. Peale mõlema ettepaneku hääletamist võttis volikogu vastu otsuse määrata vallavalitsuse liikmetele igakuine hüvitis 60 eurot.

5. Vallavalitsuse ja volikogu juhatuse informatsioon.

Vallavanem Rain Sangernebo rääkis sellest, et eelmise aasta jaanuaris korrastas riik rahvastikuregistriandmeid, kustutades registrist aadressita isikud, kel elukoht oli märgitud vaid omavalitsuse täpsusega. Nõo valla elanike arv vähenes selle tulemusel 29 inimese võrra.

Möödunud aasta lõpus anti välja ehitusload kolme korterelamu ehitamiseks Nõo alevikku. Elanike arvu kasv on igati tervitatav, kuid samas tähendab see ka seda, et meil on vaja juurde lasteaiakohti. Hetkel on vabu kohti Tõravere lasteaias, kõige suurem on puudus sõimerühma kohtadest.

Jätkuvalt on võimalik esitada kandidaate Aasta Tegu ja Aasta Tegija valimiseks ning Tartu Omavalitsuste Liit ootab ettepanekuid Tartumaa Kuldse Tammeoksa nominentideks.

Vallavanem andis ülevaate kavandatavatest ehitus-renoveerimistöödest Nõo põhikoolis, Luke lasteaias, Luke raamatukogu majas ning Solba elamu teise korruse korteris.

Kergliiklustee ehitus on läinud plaanikohaselt, kuid peab olema valmis olukorraks, kus mõnes kohas autoga ehitustööde ajal õuedesse sõita ei saa.

Sel aastal pole lumelükkamisele raha kulunud, aga soe talv on mõjunud väga halvasti kruusateedele. Vallavalitsus on esitanud riigile taotluse täiendavaks teede rahastamiseks.

Riik tahab anda omavalitsustele üle osa kruusateedest.

Nõo Vallavolikogu järgmine istung toimub 20. veebruaril.

Nõo Vallavalitsuse telefonid ja vastuvõtuajad

Kantselei	513 9123
Kantselei, vallavanem	745 5108
Vallasekretär	745 5303
Sekretär-registripidaja	745 5335
Sotsiaalosakonna juhataja	745 5475
Sotsiaaltööspetsialist	745 5004
Lastekaitsespetsialist	742 6144
Avalike suhete spetsialist	745 5005
Ehitus- ja majandusosakonna juhataja	745 5332
Keskkonnaspetsialist	745 5332
Ehitusspetsialist	745 5504
Arenguspetsialist	745 5434
Maaspetsialist	745 5434
Haridus- ja kultuuriosakonna juhataja	748 0639
Finantsjuht	745 5002
Finantsosakond	745 5360, 745 5003

Vastuvõtuajad: T kl 9–12 ja 13–16; R kl 9–12

Vallavolikogu esimehe vastuvõtuaeg teisipäeval kl 15.15–16.00 vallamajas.

Nõo Vallavolikogu võttis vastu 2020. aasta eelarve

eel-arvest

PILLE SÜGIS
finantsjuht

Nõo Vallavolikogu võttis oma jaanuarikuu istungil vastu 2020. aasta eelarve kogumahuga 9 408 428 eurot.

Nõo valla põhitegevuse tuludeks on kavandatud 6 713 371 eurot. Valla kõige suurema osatähtsusega tuluallikas on üksikisiku tulumaks. Kui 2019. aastal laekus kohalikele omavalitsustele 11,93% füüsiliste isikute brutotulust, siis 2020. aastal laekub 11,96%. Vallavalitsus on 2020. aastaks prognoosinud tulumaksu kokku summas 4 181 355 eurot.

Nõo valla elanike arv kahanes eelmisel aastal 29 inimese võrra — seisuga 31.12.2019 oli meil 4316 elanikku (seisuga 31.12.2018 oli 4345). 2019. aastal jõustus rahvastikuregistri seadus uues sõnastuses, millega seoses muutusid kohaliku omavalitsuse täpsusega aadressväljad rahvastikuregistris tühjaks — Nõo valla registrist lahkus sel moel 38 kodanikku.

Põhitegevuse kuludeks on planeeritud summa 6 027 449 eurot. Nõo valla suurimaks kuluvaldkonnaks on hariduskulud (koolid, lasteaiad, muusikakool). Seejärel tulevad vaba aja ja kultuuri (sporditegevus, noortekeskused, raamatukogud, seltsitegevused jne), üldvalitsemise, sotsiaalse kaitse, majanduse ning muud kulud.

2020. aasta Nõo valla eelarves on arvestatud mitmesuguste erinevate investeeringutega:

1) valla teede rekonstrueerimine — investeeringuobjektid vastavalt eelarvestrateegiale, Kivilinna plats, Vahe, Lao ja Tuule tänav, vajadusel valla arenguks vajalike maade soetamine, Nõo–Elva jalg- ja jalgrattatee rajamine;

2) tänavavalgustuse laiendamine/rekonstrueerimine — Kivilinna plats, Voika, Vahe, Lao, Kivi tn tänava valgustuse projekteerimine, Voika tänav 8 välisvalgustus, soojatorustik (koostöös SW Energiaga), jalgteega seonduv välisvalgustus, ülekäigurajad;

3) Nõo lasteaed Krõll — uue rühma väljaehitus, personaliruumi (meedia- ja kokanduse tuba, grupitöö ja koosolekute ruum) väljaehitus, lasteaia õueala arenduse IV etapp;

4) Nõgiaru lasteaed — põrandakütte seadme uuendamine;

5) Tõravere lasteaed Tõruke — magamisruumi välisfassaadi ja siseruumide remont;

6) Luke lasteaed Segasumma — õuesõppe paviljoni rajamine;

7) Nõo Põhikooli I korruse rekonstrueerimine Info- ja Teabekeskuseks;

8) kooli pargis uue kõnnitee rajamine, Luke mõisapargis sildade/lehtlate renoveerimine, Kärnerimaja parendamine;

9) Luke raamatukoguhoone renoveerimine;

10) valvekaamerate paigaldamine Nõo alevikku;

11) Elva reoveekogumisalal asuva viimase majapidamise (Arukase, Uuta küla) ühendamine ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga;

12) Hajaasustuse programmi vallapoolne rahastamine;

13) Kiriku aias paikneva abihoone rekonstrueerimine kaasaja nõuetele vastavaks avalikus kasutuses olevaks sanitaarsõlmeks ja panipaigaks (LEADER–projekt). Vallapoolne toetus omaosaluse kulude katmiseks.

2020. aastal on planeeritud kaasata laenuvahendeid summas 500 000 eurot uute investeeringute rahastamiseks, sh 375 000 eurot Nõo Põhikooli I korruse rekonstrueerimiseks Info- ja Teabekeskuseks ning 125 000 eurot Nõo–Elva jalg- ja jalgrattatee ehitamiseks.

Eelarve ja seletuskirjaga saab tutvuda valla kodulehel www.nvv.ee.

Nõo valla 2020. aasta eelarve

(1) PÕHITEGEVUSE TULUD

Nimetus	Summa
TULUD KOKKU	**6 713 371**
Maksutulud	4 300 155
Kaupade ja teenuste müük	322 250
Saadavad toetused	2 075 966
Muud tegevustulud	15 000
(2) INVESTEERIMISTULUD	**1 344 047**
(3) TEGEVUSALADE KULUD KOKKU	**9 098 838**
sh PÕHITEGEVUSE KULUD	**6 027 449**
Antavad toetused	347 686
Muud tegevuskulud	5 679 763
sh INVESTEERIMINE	**3 071 389**
Põhivara soetus	2 982 282
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	61 660
Finantskulud	27 447
ÜLDVALITSEMINE	**569 786**
Valla- ja linnavolikogu	37 989
Valla- ja linnavalitsus	307 170
Reservfond	60 000
Muud üldised teenused	118 933
Liikmemaksud	18 247
Valitsussektori võla teenindamine	27 447
AVALIK KORD	**21 166**
Menetlejad	10 166
Päästeteenused	6 000
Muu avalik kord	5 000
MAJANDUS	**2 322 090**
Maanteetransport	2 091 478
Teadus- ja arendustegevus muudes majandusharudes	8 500
Muu majandus	222 112
KESKKONNAKAITSE	**296 426**
Jäätmekäitlus (sh prügivedu)	19 890
Haljastus	276 536
ELAMU- JA KOMMUNAALMAJANDUS	**178 438**
Veevarustus	8 000
Tänavavalgustus	69 800
Meeri külakeskus	4 000
Laguja külakeskus	4 606
Elamu- ja kommunaalmajanduse haldamine	62 542
Kalmistud	25 490
Hulkuvate loomadega seotud tegevused	4 000
TERVISHOID	**1 600**
Hooldus- ja taastusravihaiglate teenused	1 300
Muu tervishoid, sh tervishoiu haldamine	300
KULTUUR, VABAAEG, SPORT	**810 917**
Nõo Spordikool	328 695
Korvpalliklubi	5 800
Jalgpalliklubi	10 900
Sulgpalliklubi	13 100
Triiniks	8 200
A.L.O.Crew Spordiklubi	2 500
Noortekeskus	33 898
Huviharidus ja -tegevus	86 285
Kohaliku Omaalgatuse Fond	6 000
Projektide kaasfinantseerimised	6 700
Tipptegijate toetamine	5 500
Vaba aja tegevused	23 300
Nõo raamatukogu	37 082
Luke raamatukogu	26 021
Nõgiaru raamatukogu	22 118
Nõo kultuurimaja	116 257
Koduloomuuseum	5 743
Kärnerimaja	6 180
Vallaleht	41 906
Kirik	13 000
Muu vaba aeg, kultuur, religioon, sh haldus	11 732
HARIDUS	**4 435 629**
Nõo lasteaed	1 114 604
Nõgiaru lasteaed	139 372
Luke lasteaed	164 737
Tõravere lasteaed	235 670
Hariduskulud lasteaias	156 000
Nõo Põhikool	2 060 611
Hariduskulud koolis	163 000
Nõo Muusikakool	252 298
Laste huviharidus	12 000
Õpilasveo eriliinid	800
Koolitoit	94 550
Muu haridus	41 987
SOTSIAAL	**462 786**
Hooldajatoetus	37 000
Puuetega laste hooldajatoetus	34 000
Lapsehoiuteenus	17 037
Üldhoolekodud	66 114
Päevakeskus	27 407
Koduteenused	35 302
Laste ja noorte sotsiaalhoolekandeasutused	62 114
Sotsiaaltoetused	86 865
Töötute sotsiaalne kaitse	480
Toimetulekutoetus	9 611
Muu sotsiaalne kaitse, sh sotsiaalse kaitse haldus	86 856
(4) FINANTSEERIMISTEGEVUS	**190 410**
Kohustuste võtmine	500 000
Kohustuste tasumine	-309 590
(5) LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	**-700 210**
EELARVE KOGUMAHT	**9 408 428**

Hajaasustuse programmi taotlusvoor avaneb 17. veebruaril

pane tähele!

Käesoleval aastal on Hajaasustuse programmi taotlusvoor avatud 17. veebruarist kuni 17. aprillini.

Hajaasustuse programmi eesmärgiks on tagada hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele neis piirkondades.

Programmi raames toetatakse kodumajapidamiste **veevarustussüsteemide, kanalisatsioonisüsteemide** ja **juurdepääsuteedega** seotud tegevusi. Juhul kui majapidamine ei ole elektrivõrguga liitunud, toetatakse ka **autonoomsete elektrisüsteemidega** seotud tegevusi.

Toetust saavad taotleda füüsilised isikud, kes vastavad järgmistele nõuetele:

- ❑ taotleja elab alaliselt vähemalt 1. jaanuarist 2020 hajaasutusega piirkonnas asuvas majapidamises, millele ta toetust taotleb;
- ❑ taotleja elukoht on vähemalt 1. jaanuarist 2020 k.a rahvastikuregistri andmete kohaselt selles majapidamises, millele ta toetust taotleb;
- ❑ taotlejal ei tohi olla riiklike või kohalike maksude osas maksuvõlga, välja arvatud juhul, kui see on ajatatud.

Projektil võib olla ka kaastaotleja(id). Kaastaotleja peab vastama taotlejaga samadele nõuetele.

Maksimaalne toetus programmist ühele majapidamisele on 6500 eurot. Programmist eraldatud toetuseks loetakse ka viiel eelneval kalendriaastal programmist saadud toetuse summa.

Taotleja ja kaastaotleja oma- ja kaasfinantseering peab kokku moodustama vähemalt **33% projekti abikõlbulikest kuludest.** Kaastaotleja saab olla juhul, kui rajatakse näiteks veesüsteem (kaev) kahe majapidamise peale.

Töid tohib alustada alles pärast seda, kui toetuse saajaga on sõlmitud toetusleping.

Projekti elluviimine peab olema lõppenud hiljemalt taotlusvoorule järgneva aasta 31. oktoobriks.

Taotlus koos lisadokumentidega tuleb esitada Nõo vallavalitsusele hiljemalt 17. aprilliks. Juurde lisada vähemalt kaks võrreldavat hinnapakkumist planeeritavate tööde kohta. Taotlus esitada allkirjastatuna paberil või digitaalselt.

Taotlusvormid ning toetusmeetme info on leitavad Nõo valla kodulehelt: https://nvv.kovtp.ee/hajaasustuse-programm ning Riigi Tugiteenuste Keskuse kodulehelt.

Lisainfo: tel 7455 332 või e-post merike@nvv.ee

MERIKE KRUUSE
keskkonnaspetsialist

vallavalitsuses

Vallavalitsuse tegevusest jaanuarikuul

Vallavalitsus korraldas jaanuarikuus neli istungit. Istungite protokollid ja avalikustamisele kuuluvad korraldused on avatavad Nõo valla veebilehel aadressiga www.nvv.ee.

Eelarvega seotud küsimustes otsustati

— kinnitada:

* Nõo Põhikooli õpetajate töötasu vastavalt Vabariigi valitsuse määruses sätestatule,

* Nõo vallavalitsuse hallatavate lasteaedade õpetajate töötasud,

* Nõo Muusikakooli õpetajate töötasu määrad,

* Nõo valla 2020. aasta eelarves põhitegevuse kuluartiklid tegevusalade lõikes,

* Nõo vallale kuuluvates vallavalitsuse hallatavates koolieelsetes lasteasutustes, põhikoolis ja muusikakoolis õpilaskoha tegevuskulude arvestuslik maksumus ühe õpilase kohta 2020. aastal;

— eraldada Nõo valla 2019. aasta eelarve reservfondist:

* 1667 eurot — Nõo Põhikooli toitlustamisteenuse kulude katteks seoses õpilaste arvu suurenemisega,

* 5322 eurot — lasteaedade majanduskulude suurendamiseks, sest alusharidust omandavate laste arv on suurenenud,

* 553 eurot — Meeri Küla Arendamise Seltsi majanduskulude suurendamiseks,

* 300 eurot — EELK Nõo Püha Laurentsiuse Koguduse majanduskulude suurendamiseks,

* 845 eurot — suurendamaks võetud laenude tagasimakseid muudele residentidele,

* 350 eurot — Nõo valla Lehe majanduskulude suurendamiseks,

* 410 eurot — koduteenuste majandamiskulude suurendamiseks;

— vähendada ja suurendada kulusid eelarveridadel, kus aasta jooksul vähenemised või suurenemised toimusid;

— teha täiendusi Nõo valla 2020. aasta eelarve eelnõus ja esitada täiendatud eelarveprojekt Nõo Vallavolikogu eelarvekomisjonile.

Haridus- ja kultuurikküsimustes otsustati

— esitada Eesti Noorsootöö keskusele käesoleva aasta huvihariduse ja huvitegevuse tegevuskava kinnitatud eelnõu;

— eraldada Nõo Korvpalliklubile rahalist toetust 700 eurot Poolas toimuval korvpalliturniiril osalemise osaliseks katteks;

— pidada läbirääkimisi spordiklubidega Nõo Spordikooli tegevusega liitumiseks.

Ehitusküsimustes otsustati

— anda ehitusluba:

* Meeri külas asuvale Rõõmu katastriüksusele üksikelamu püstitamiseks,

* Tuule tn 17 asuvale kinnistule üksikelamu püstitamiseks,

* Uuta külas asuvale Metsakuru üksikelamu ja sauna püstitamiseks,

* Luke külas asuvale Luke–Unipiha tee katastriüksusele ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ühendustorustike rajamiseks;

— anda projekteerimistingimused:

* Nõo alevikus A. Lätte tn 1a asuvale kinnistule veetöötlusjaama projekteerimiseks,

* Illi külas Õuna katastriüksusel asuva aiamaja laiendamise ja üksikelamuks ümberehitamise ning aiamaja projekteerimiseks;

— anda kasutusluba:

* Vissi külas Vissi vkt 5 asuval kinnistul laiendatud ja ümberehitatud elamule kasutamiseks üksikelamuna,

* Nõo alevikus Liiva tn 28a ühisveevärgi ja -kanalisatsioonile kasutamiseks külmaveetorustikuna,

* Nõo alevikus K. Aigro tn 3 asuvale kinnistule rajatud Nõo jõulinnakule kasutamiseks spordi- või puhkerajatisena,

* Nõgiaru külas Paju tee 2 asuvale kinnistule püstitatud üksikelamule,

* Luke külas Valitseja katastriüksusel asuvale osaliselt ümberehitatud mõisa valitsejamajale.

Maaküsimustes otsustati

— seada sundvaldus erateele (Lepaoja tee nr 5280362), mis paikneb Nõo vallas Voika külas asuvatel Lepaoja väikekohtadel nr 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14 ja 16.

Sundvaldus seatakse selleks, et tagada tee avalik kasutus, seda remontida, hooldada, paigaldada teele liiklusohutusvahendeid ja liiklusohutuse tagamiseks vajalikke rajatisi;

— sõlmida Emajõe Veevärk AS-iga leping Tartu tänav T9 koormamiseks isikliku kasutusõigusega;

— määrata Vissi külas asuva Nurga tee 1 ja Nurga tee 3 katastriüksuste osas läbiviidava maakorraldustoimingu käigus tekkivate katastriüksuste kohaaadressid ja sihtotstarbed;

— muuta Illi külas asuva Maie väikekoha ruumikuju, mille käigus Õuna k/ü uueks koha-aadressiks saab Maie väikekoht 12.

Keskkonnaalastes küsimustes otsustati

— mitte rahuldada avaldust olmejäätmete valdaja korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks lugemine aadressil Kääni küla, Otsa;

— lugeda korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks olmejäätmete valdaja aadressidelt:

* Meeri küla, Elvi vkt 9 — kuni 28.02.2021,

* Voika küla, Laane vkt 5 — kuni 28.02.2021,

* Voika küla, Tõru vkt 10 — hooajaliselt talveperioodil kuni 28. 02.2021;

— kooskõlastada:

* Nõo alevikku Tuule tn 13 kinnistule kavandatava maasoojuspuuraukude asukoht Tuule tn 13 elamu küttesüsteemile,

* Meeri külla Niine kinnistule rajatava puurkaevu asukoht,

* Nõo alevikku Aleksander Lätte tn 1a kinnistule rajatava puurkaevu asukoht vastavalt AS Emajõe Veevärk taotlusele;

— kinnitada projekti „Keeri küla Kalda kinnistule juurdepääsutee rajamine“ raames eraldatud toetuse kasutamise aruanne.

Üldküsimustes otsustati

— maksta Nõo valla elanikuks registreerimise kampaania raamas toetust 300 eurot viiele isikule, kes on rahvastikuregistris andmetel Nõo valla elanikud. Toetuse saajad selgitas loosimise teel välja Nõo Vallavalitsuse 13.01.2020 korraldusega nr 17 moodustatud komisjon;

— sõlmida kolmeks aastaks eluruumi üürilepingud Nõo vallale kuuluvate alljärgnevatel aadressidel paiknevate üürikorterite kasutamiseks:

* Tamsa küla, Tamsa tn 2, korter 3,

* Nõo alevik, Kivi tn 1, korter 34;

— tunnistada mittevastavaks riigihankes „Sisehoovi kohandamine ja kujundamine Nõo Põhikoolis“ rahastamiseks tehtud pakkumus.

AIRA LAUL
vallasekretär

Nõo valla rahvastiku kokkuvõte seisuga 01. jaanuar 2020

01.01.2019 oli elanike arv meie vallas 4345. Aasta jooksul saabus väljastpoolt valda elama 194 inimest, neist 12 inimesel puudus eelmine elukoht ja 8 inimest saabus välismaalt. Aasta jooksul sündis 52 last, neist poisse oli 29 ja tüdrukuid 23. Kokku **lisandus registrisse 246** isikut.

Vallast lahkus teise elukohta 193 inimest, lisaks veel eelmise aasta jooksul surnud 45 inimest (mehi 25 ja naisi 20) ning 37 inimest, kelle elukohad kustutati (endised KOV täpsusega elukohad, mis muudeti omanike nõudel). Kokku **275 lahkujast** leidsid 7 inimest uue elukoha välismaal.

Vallasiseselt korrastati elukohti 68 juhul.

Elukoharegistreerimise kampaania ajal (01.11–16.12) saabus valda elama 69 inimest.

Kõige enam sündis lapsi veebruaris ja juunis (7 last kuus) ja oktoobris ja detsembris (6 last kuus). Kahes peres sündisid kaksikud — poiss/tüdruk (jaanuaris ja novembris). Populaarsemad nimed olid Joosep, Johannes, Mattias ja Nora.

Rahvastiku vanuseline koosseis 01.01.2020 on järgmine:

0–6aastaseid 363,
7–18aastaseid 647,
tööealisi 19–64 aastaseid 2580,
eakaid vanuses 65 ja vanemaid 726.

Vanim naine saab maikuus 99aastaks ja vanim mees saab 99aastaseks detsembris.

Registreeri elanikuks

Kutsume sind registreerima vallaelanikuks. Elukoha registreerimine on lihtne. Esita elukohateade e-rahvastikuregistris www.rahvastikuregister.ee, samuti võib pöörduda Nõo vallavalitsuse kantselei poole nii isiklikult, posti (Voika 23, Nõo alevik) kui ka e-posti teel (mai@nvv.ee).

Asula	Elanike arv 01.01.2020
Aiamaa	98
Altmäe	37
Enno	12
Etsaste	49
Illi	193
Järiste	53
Keeri	44
Ketneri	10
Kolga	74
Kääni	43
Laguja	39
Luke	352
Meeri	336
Nõgiaru	265
Nõo	1654
Sassi	42
Tamsa	62
Tõravere	304
Unipiha	83
Uuta	69
Vissi	271
Voika	221
KOV täpsusega*	5
KOKKU	**4316**

** Elukoht registreeritud omavalitsuse täpsusega*

MAI KIRS
sekretär-registripidaja

Sotsiaaltoetuste ja -teenuste määramisel kehtib uus kord

Alates 01. jaanuarist 2020 kehtib Nõo vallas uus sotsiaalhoolekandelise abi andmise kord, millega reguleeritakse erinevate sotsiaaltoetuste- ja teenuste osutamine.

Sotsiaalteenused

Nõo valla poolt korraldatavad ja osutatavad teenused on: koduteenus, väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus, tugiisikuteenus, täisealise isiku hooldus, isikliku abistaja teenus, varjupaigateenus, turvakoduteenus, sotsiaaltransporditeenus, eluruumi tagamine, võlanõustamine, lapsehoiuteenus, asendushooldusteenus, järelhooldusteenus, pesupesemisteenus ning täiendavad vajaduspõhised teenused.

Teenuseid on õigus taotleda isikul, kes rahvastikuregistri järgi elab Nõo vallas ning kelle igapäevane toimetulekuvõime on häiritud ja kes vajab toimetulemiseks kõrvalabi. Teenuse taotlemiseks tuleb Nõo vallavalitsusele esitada taotlus.

Taotluse läbivaatamisel hindab Nõo vallavalitsuse sotsiaalosakonna teenistuja abivajaja toimetulekut, sotsiaalset ja füüsilist keskkonda ning ühiskonnaelus osalemist mõjutavaid asjaolusid.

Toetused

Nõo valla eelarvest makstavad toetused on:

1) sissetulekutest mittesõltuvad,

2) isiku, perekonna või leibkonna sissetulekust sõltuvad,

3) erakorralised toetused.

Sissetulekust mittesõltuvad toetused on lapsetoetus, hõbelusikas ja kuni 12-aastaste laste jõulupakid, koolitoetus (1. klassi minevale lapsele), põhikooli ja gümnaasiumi lõpetamise toetus, toetus represseeritutele maamaksu tasumiseks, matusetoetus ja kriisiabi.

Sissetulekust sõltuvad toetused on lastega perede toetus ja toetus raske majandusliku olukorra leevendamiseks.

Erivajadusest tulenevad toetused on hooldajatoetus täisealise puudega isiku hooldajale, hooldajatoetus puudega lapse hooldajale ja toetus puudest tingitud lisakulude katmiseks.

Toetuseid on õigus taotleda isikul, kes rahvastikuregistri järgi elab Nõo vallas.

Taotlust ei pea esitama

a) hõbelusika ja jõulupakkide saamiseks,

b) lapsetoetuse teise ja kolmanda osa saamiseks, kui esimese osa väljamaksmiseks esitatud taotluses olevad andmed ei ole muutunud.

Toetuse saamiseks tuleb Nõo vallavalitsusele esitada taotlus, mis sisaldab järgmisi andmeid:

1) määrusega sätestatud toetuse liik ehk taotletav abi,

2) taotleja ees- ja perekonnanimi ning isiku sünniaeg või isikukood,

3) taotleja valikul tema kontaktandmed (postiaadress, e-postiaadress, telefoninumber),

4) toetuse saamise õiguse tekkimise või hüvitise andmiseks olulised asjaolud (põhjendus), sh vajadusel andmed kolmandate isikute kohta,

5) vajadusel määruses sätestatud täiendavad andmed,

6) taotluse koostamise kuupäev ning taotleja allkiri,

7) toetuse maksmise viis (sularahas või ülekandega panka),

8) toetuse maksmisel ülekandega panga arvelduskontole vastava arvelduskonto omaniku nimi ning arvelduskonto number,

9) otsusest teadasaamise viis (suuliselt, telefoni, e-kirja või kirja teel) vastavalt toetust taotleva isiku soovile.

Sissetulekust sõltuvat toetust on õigus saada isikul või perekonnal, kelle netosissetulek (taotleja ja perekonna kõigi liikmete eelmise kuu sissetulekust on maha arvatud jooksval kuul tasumisele kuuluvad tõendatud eluasemekulud) ühes kuus on väiksem kui riiklikult kehtestatud toimetulekupiiri kahekordne määr pereliikme kohta.

Sissetulekust sõltuvate toetuste taotlemisel tuleb esitada vallavalitsusele isiku ja/või perekonna sissetulekut tõendavad dokumendid eelmise kuu kohta ning toetuse taotlemise aluseks olevad kuludokumendid.

Lisaks vallaeelarvest makstavatele toetustele määrab ja maksab Nõo vald riigieelarvest valla eelarvesse laekunud toimetulekutoetust. Toimetulekutoetuse arvestamise aluseks on üksi elava inimese või perekonna kõigi liikmete eelmise kuu netosissetulek, jooksval kuul tasumisele kuuluvad eluasemekulud ning toimetulekupiir. **2020. aastal on toimetulekupiir üksi elavale inimesele või perekonna esimesele liikmele 150 eurot kuus. Iga alaealise liikme toimetulekupiir on 2020. aastal 180 eurot kuus.** Perekonna teise ja iga järgmise täisealise liikme toimetulekupiir on 120 eurot kuus. Toimetulekutoetuse saajal, kelle kõik perekonnaliikmed on alaealised, on õigus saada koos toimetulekutoetusega täiendavat sotsiaaltoetust 15 eurot.

Toetuste ja teenuste reguleerimise kord ja kehtestatud määrad on leitavad Nõo valla kodulehel https://nvv.kovtp.ee ja Riigi Teatajas.

Küsimuste tekkimisel võtke ühendust sotsiaalosakonna töötajatega.

SOTSIAALOSAKOND

sotsiaalosakonna teated

Puuetega inimeste füüsiline eluaseme kohandamine

Euroopa Liit
Euroopa Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

Erivajadusega Nõo valla elanikel on võimalik taotleda oma puudest tingituna toetust eluaseme kohandamiseks. Toetuse eesmärk on tagada puudega inimestele paremad elamis-, õppimis- ja töötamistingimused. Kohandamise tulemusena paraneb puudega inimeste iseseisev toimetulek ja väheneb abistajate hoolduskoormus. Eluruumi kohandamise raames toetatakse puuetega inimeste liikuvusega seotud toimingute, hügieenitoimingute või köögitoimingute parandamist.

Kohandamise liikide hulka kuulub näiteks tualettruumi (pesemisruum ja WC ühes ruumis või pesemisruumi) kohandus, WC-ruumi kohandus, platvormtõstuki paigaldus, laetõstuki paigaldus, ukse automaatika paigaldus, vaheplatvormita kaldtee rajamine, hoone välisukse ava kohandus, korteri välisukse ava kohandus, siseukse ava kohandus, uksekünnise paigaldus, lävepakuta ukseava kohandus.

Kohandada saab eluruumi, mis asub Nõo valla haldusterritooriumil ning on taotleja rahvastikujärgne ja tegelik elukoht.

Taotlusi koos lisadokumentidega saab esitada alates 10.02.2020 kuni 02.03.2020 elektroonselt digitaalselt allkirjastatuna e-posti aadressil vald@nvv.ee või saata posti teel Nõo Vallavalitsusse aadressil: Voika tn 23, Nõo alevik, Tartumaa 61601. Taotlusi saab esitada ka kohapeal vallamajas sotsiaalosakonnale.

Meetme raames moodustatud sotsiaalprojektide menetlemise komisjon kontrollib, kas taotlus vastab projekti tingimustele ning viiakse läbi kodukülastused taotletud kohanduse vajaduse ja selle teostamise võimalikkuse hindamiseks. Pärast seda esitab Nõo Vallavalitsus rakendusüksusele koondtaotluse, mille positiivse rahastamise otsuse alusel teostatakse eluruumide kohandustööd.

Vaata lisa Nõo valla kodulehelt: https://nvv.kovtp.ee/et/puuetega-inimeste-eluaseme-fuusiline-kohandamine

Info sotsiaalosakonna telefonil 745 5004 või e-post jaanika@nvv.ee.

SOTSIAALOSAKOND

Lembit Toru — sportimine kujundab iseloomu

persoon

4. jaanuaril Tallinnas Alexela kontserdimajas toimunud spordiaasta tähtede auhinnagalal pälvis Eesti Kultuurkapitali kehakultuuri ja spordi sihtkapitali aastapreemia ka Tartumaa spordielu edendaja ja Eestimaa 15. suvemängude peakohtunik ja üks korraldajatest Lembit Toru.

Aastapreemiad andis kätte Eesti Kultuurkapitali nõukogu esimees kultuuriminister Tõnis Lukas.

Lembit Toru kandidatuuri esitaja Eestimaa Spordiliidu Jõud juhatus hindab kõrgelt Lembit Toru aastatepikkust panust Tartumaa ja Eesti spordielu edendamisel ning viimatise suurürituse Eestimaa 15. suvemängude korraldamisel 12.–14. juulil 2019. Kõigi aegade parimateks tunnistatud suvemängudel toimusid võistlused kahekümne viiel spordialal, kus osales 50 Eesti valda ja 12 linna ligi 3500 sportlasega. Külalistena lõid kaasa võistlejad Soomest, Poolast, Saksamaalt, Lätist, Venemaalt ja Valgevenest.

Maakondade koondarvestuses oli parem Tartumaa, linnade arvestuses Tartu linn.

Lembit! Palju õnne tunnustamise puhul! Sinu töökarjäär on aastaid kulgenud spordielu valdkonnas. Oled läbi-lõhki spordiinimene?

Jah, olengi, tegelikkuses olen tõesti ainult sporditööga tegelenud. Lõpetasin Tartu Ülikooli kehakultuuri teaduskonna kehakultuuri- ja spordiõpetajana, kitsam eriala sportmängud, ja asusin tööle spordiühingus „Jõud" instruktorina. Seejärel olin spordikooli direktor. Üheksakümnendate aastate algusest töötan Tartumaa Spordiliidu tegevdirektorina.

Kuidas sinust spordipoiss sai?

Olen neljandat põlve meerikas ja lõpetanud Nõo keskkooli.

Vast juba viienda klassi poisina võtsin eeskuju aktiivsematest spordipoistest. Spordipoiss olla oli uhke tunne, see andis enesekindlust ja tõstis enesehinnangut — et ma olen tegija ja midagi väärt.

Millised on olnud sinu lemmikalad?

Südamelähedased on olnud eelkõige meeskonnaalad käsipall ja korvpall. Aga jõudumööda olen ka teisi alasid harrastanud.

Kas sinu spordipisik on ka sinu pereliikmeid nakatanud?

Kindlasti. Abikaasaga käisime mitmel hooajal Nõo spordihoones sulgpalli mängimas. Praegusel eluperioodil toimetame eelkõige oma majapidamises ja Palu puhkekeskuses, kus tööd jätkub pidevalt.

Poeg Priit juhib kuuendat aastat Jõgeva Spordibaaside tegevust. Ise on ta aktiivne tervisejooksudel osaleja ja viimati võttis ta osa Berliini maratonist. Tütar Piret elab oma perega Hollandis, tema on sagedane aeroobikasaali külastaja. Lapselaps Christjaan tegeleb tõsiselt jalgpalliga ja Laura-Marii tennisega.

Üle kolmekümne aasta oled sa südant valutanud Tartumaa spordielu toimimise ja edenemise pärast. Tartumaa sport on vabariigis endale nime teinud. Mis on Tartumaa spordiliidu töö edukuse aluseks olnud?

Kindlasti hästi toimiv meeskonnatöö, tasemel juhatus ja tihe side omavalitsustega, spordiklubidega, koolidega. Meie praeguses kaheksas omavalitsuses on kõikjal eesotsas südamega tööd tegevad entusiastid, kes soovivad kohtadel oma kogukondades sporti harrastavatele inimestele veelgi paremaid võimalusi luua.

Sporditegevuses on tähtis järjepidevus: igal aastal toimuvad Tartumaa tali-, suve- ja sügismängud. Tartumaa Spordiliit on pidanud oluliseks osalemist ka üle-eestilistel spordimängudel, Tartu maakond on tulnud Eestimaa suvemängude võitjaks alates 1995. aastast. Meie maakondlikus kalenderplaanis on võistlusi enam kui kahekümnel spordialal erinevates vanusegruppides.

Juba 30 aastat on Tartumaa spordiliidul tihedad koostöösidemed Soome Vabariigi spordiorganisatsiooni TUL Järvi-Suomi piirkonnaga.

Oma perspektiivis näeme uute kohalike spordirajatiste struktuuri arendamist. Oleme oma meeskonnaga asunud uue maakonna spordistrateegia koostamisele, et saada ülevaadet hetkeolukorrast ja anda suuniseid tulevikuks.

Jõudi juhatuse poolt märgiti ära ka sinu panus laste- ja noortetöösse spordis. Millised on sinu enda tähelepanekud noorte suhtumisel sporti?

Juba kümmekond aastat oleme organiseerinud lastele, sh erivajadustega lastele spordi- ja terviselaagreid. Viimastel aastatel oleme lisaks Tartumaa lastele kaasanud lapsi ka koostööprojektide raames Viljandimaalt Põhja-Sakala vallast ja Jõgevamaalt Jõgeva vallast. 2019. aastal toimus esimene rahvusvaheline noortelaager. Laagrite kavad oleme sisustanud erinevate huvitavate ettevõtmiste ja esinejatega, nagu tippsportlased Kristjan Ilves, Roland Lessing, näitlejad Veiko Täär, Contra, Teaduskeskuse Ahhaa juht Andres Juur ja paljud teised. Meil on lapsi, kes on osalenud laagris 6–7 aastat järjest, lisaks on meil väga tublid laagrikasvatajad.

Mida sport sinule üldisemas plaanis on andnud?

Hästi palju toredaid ja aktiivseid inimesi enda ümber! Võib ainult ette kujutada, kui palju sportlasi väga erinevatelt elualadelt olen nende pikkade aastate jooksul kohanud ja kui palju kaalukaid koostööprojekte ja sõprusliine nende kohtumiste pinnalt on sündinud!

Veel arvan, et sport, sportimine on minus kasvatanud enesedistsipliini, paremat ajajuhtimist, arendanud analüüsivõimet jne.

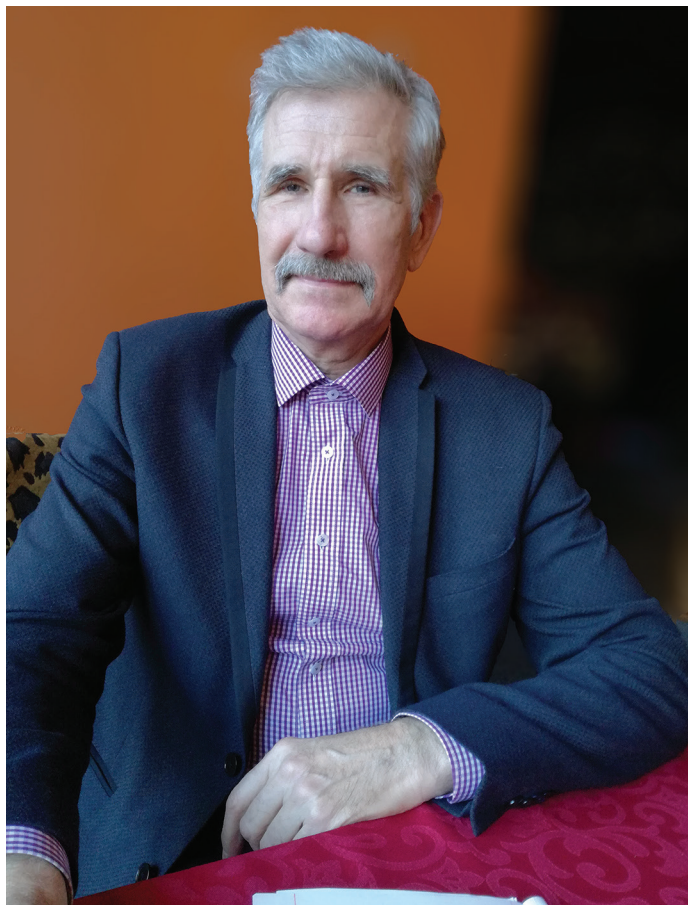

Lembit Toru on aastaid pühendunult seisnud nii Tartumaa spordi kui Nõo valla arengute eest. *Foto: MILVI PENSA*

Sportlik inimene on enesekindlam, julgem, avatum.

Sinu aktiivsel juhtimisel on edukaks tõusnud Tartumaa spordiliit ja tuult tiibadesse saanud Tartumaa sport. Nõo vallavolikogus töötad sa kaasa juba neljandas koosseisus. Kuidas sai sinust aktiivne kogukonna esindaja?

Elasin vahepeal linnas. Meerile tulin tagasi 2000. aastal. Minu esimene võitlus oli Meeri kruusakattega tee mustkatte alla saamine. See oli Meeri rahva ühine liikumine allkirjade ja ka omaosaluseks raha kogumise kampaaniaga, mis meid tookord väga liitis. Me oleme ka hiljem Meeri rahvaga palju koos korda saatnud, aga tookordne üritus on eriti ehedalt meelde jäänud. Kui palju tähendas rahvale üks mustkattega tolmuvaba tee!

Ei osanud oodatagi, et 2003. aasta valimistel ma nii palju oma rahva hääli sain ja nad mind volikogusse hääletasid.

Pikaajalise Meeri Küla Arendusseltsi juhatuse esimehena ja nüüd vallavolikogu arengukomisjoni esimehena oled sa hoidmas kätt valla arengute pulsil. Millised on olnud sinu viimaste aegade suuremad võitlused?

Isikliku idee ja kordaminekuna tunnistan, et Nõo teeristile tankla rajamine AS Tartu Terminali poolt sellel suvel oli tõeline õnnestumine. Arengukomisjonil ja vallavalitsusel tuli palju probleeme lahendada, asjaajamine ja kooskõlastuste saavutamine oli paras kadalipp, aga tulemusega on rahul nii ettevõtjad kui rahvas.

Kordaminekuks loen välivalgustuse ehitamist Tabuli bussipeatusse viivale teele. Järgmiseks oluliseks ülesandeks on valgustuse saamine Mõisa teele ja bussipeatuse juurde n-ö viie tee ristil, sest ohtusid on seal liiklejate jaoks küllaga üleval. Juba paar aastat on asi laagerdanud, on viimane aeg asi teoks teha.

Arengukomisjoni tegemistes on aktuaalselt päevakorral ka kiire interneti saamine Nõo valda. Oleme kohtunud riigikogu maaelu komisjoni esindajaga ja Telia esindajatega, et lahendusi leida.

Kas sinu sportlasehing — ikka edasi ja ikka paremini — ka vahepeal rahu leiab?

Ikka. Parim puhkus lõõgastumiseks on Meeril Palu Puhkekeskuses. Kaunis looduskeskkond, rahuolu uutest arendustest ja meeskonnaga uute ideede leidmine annab motivatsiooni tulevikuks. Aktiivne tegevus heakorratöödel, erinevate ühisürituste ja lastelaagrite korraldamisel annab positiivset tagasisidet ja lisaenergiat.

Mis puutub valla arengusse, siis ei saa ükski vald kunagi valmis. Kui rahvaarv suureneb, tekib vajadus uute rajatiste järele nii hariduse-, kultuuri-, tervishoiu-, spordivaldkonnas jms. See seab uued ülesanded ka arengukomisjoni ette Nõo vallas tervikuna.

MILVI PENSA

Nõo kiriku juures on valminud uued juurdepääsuteed ja parkla

Nüüd tehke kõrgeks väravad
ja uksed laiaks sedamaid,
sest kuningate Kuningas
ja Päästja on ju tulemas!
(KLPR 10,1)

Laulusalm „Kiriku laulu- ja palveraamatus" kutsub meid tegema ettevalmistusi kuningate Kuninga tulekuks. Piiblis seisab: „Valmistage Issandale tee, tehke tasaseks Tema teerajad!" Meie kodune Nõo kirik on sajandeid seisnud keset Nõod ja kirikulised on aegade jooksul alati leidnud tee oma armastatud pühakotta. Vahel võis see tee olla porine ja sõidukitele raskesti ligipääsetav. Nüüd aga võime rõõmuga tõdeda, et möödunud 2019. aasta jooksul said Nõo koguduse eestvõttel ja Nõo Vallavalitsuse ning Leaderprogrammi toel valmis ehitustööd kiriku uute juurdepääsuteede ja parkla rajamiseks. Töid teostas Vello Breti ehitusfirma Brevell OÜ. Ulatuslike ehitustööde tulemusena said uuendatud kirikuaias olevad jalgteed ning kirikuaia ette rajati juurdepääsuteed koos autoparklaga. Kirikuaias on uued istepingid ja prügikastid. Teede rajamisel järgiti vanade teede asukohta. Uuenenud teed on nüüd kaetud graniitsõelmetega, ääristatud graniitäärekividega ning kiriku ukseesised on kaetud graniitplaatidega. Vallavalitsuse eestvõttel püstitati kirikuesisele väljakule lipuvarras, kus võib kaunilt lehvimas näha meie armastatud trikoloori.

Ehitustööde käigus viidi möödunud suvel läbi arheoloogilised järelvalvetööd, mida teostas MTÜ Õpetatud Eesti Selts Heiki Valgu juhendamisel, kelle koostatud vahearuande põhjal saab ülevaate Nõo kirikuaias ja kirikuaia lähiümbruses teostatud arheoloogiliste uuringute tulemustest. Ehituspiirkonda jäävas maapinnas uuriti kultuurkihit 25–30 cm sügavuselt läbi ning korjati metallidetektorite abil välja metall-leiud. Läbi uuritud pinnas osutus vägagi leiduderohkeks. Ilmnes, et kirikuaed on varem ulatunud praeguse aiaga võrreldes umbes 5 m laiemana lääne ja lõuna poole ning ilmsiks tuli vana kirikuaia vundament. Kiriku lõunaküljel oleval alal leiti rohkesti 14.–18. sajandist pärinevaid münte: keskaegse Liivimaa penne ja killingeid, Liivi sõja aegseid eri valitsejate rahasid, Vene 16.–17. sajandi nn traatkopikaid, Rootsi veerand- ja kuuendiköörisid vaskrahasid ning 18. sajandi Vene dengasid. Lisaks tuli nähtavale muidki metallesemeid, looma- ja kalaluid ning savinõukilde. Suur osa leidudest võiks seonduda rootsiaegsetes allikates kirjeldatud kirikulaatade ehk kirmastega.

Rootsiaegsetes kirikuvisitatsioonides on nimelt mainitud lauritsapäeval, 10. augustil kiriku juures toimunud rahvakogunemisi, kus söödi ja joodi ning kuhu Tartu kaupmehed tulid oma kaupa ja mõisnikud viina müüma. Tõenäoliselt seostubki siin kujunenud kultuurkihi moodustumine kiriku ja maantee vahelisel alal toimunud kirikulaatadega, mida peeti kiriku nimepühaku püha Laurentiuse päeval — tegemist oli ilmselt rahvarohkete kogunemistega, mille käigus nii mõnigi ese võis kaotsi minna. Leidude põhjal on kihi moodustumine alanud 13. sajandi algupoolel või keskpaiku ning see on jätkunud kuni rootsiaegsete müntide käibelt kadumiseni, jõudes lõpule tõenäoliselt 18. sajandi alguses. Kui Riias vermitud 17. sajandi killingeid, samuti kuuendiköörisid esines massiliselt, siis 18. sajandi algupoole Vene vaskraha leidus läbi uuritud alal väga vähesel määral. Alates 18. sajandi keskpaigast kuni 20. sajandi keskpaigani oli rahade aegrida esindatud võrdlemisi ühtlase hõredusega. Nõukogude kopikaid leiti suuremal hulgal.

Kokku avastasid arheoloogid läbi uuritud alalt umbes 300 münti ning mitmeid muidki leide. Suurimaid avastusi pakkus praeguse kirikaia lõunaküljel olev kultuurkiht, mis sisaldas väga arvukalt 13.–17. sajandi münte, aga ka teisi esemeleide, mille hulgas oli üks 12. sajandile kuni 13. sajandi algusele iseloomulik piluga kuljus. Varaseimad leiud olid alumistest pinnasekihtidest saadud muinasaegse asustusega seostuvad käsitsikeraamika killud.

Tööde käigus paljastus samuti kiriku lõunapoolse sissekäigu ees asunud eeskoja vundament.

Kirikuaia eest viib läbi graniitsõelmetega kaetud jalgtee. *Foto: LIIA SIREL*

Lõunaeeskoja võimalikule olemasolule oli juba 1980. aastatel tähelepanu juhtinud Nõo kiriku ajalugu uurinud kunstiajaloolane Kaur Alttoa, kes viibis nüüd ka ise arheoloogiliste tööde juures kirikuaias. Kirikaia värava ees tuli nähtavale üsna tasase pinnaga graniidist lävekivi.

Nõo kogudus on tänulik kõigile tööde teostajatele ja toetajatele, kelle abiga suured ehitustööd said edukalt lõpule viidud. Ees aga ootavad uued tööd. Tänavu on plaanis jätkata kiriku kõrvalhoonete renoveerimisega ning loodetavasti ka kirikusaali remondiga. Kutsume Nõo rahvast toetama oma kodukiriku remontimist hea nõu ja jõuga. Lähemalt saab kiriku renoveerimise plaanidest ja toetamise võimalustest lugeda kiriku kodulehelt nookirik.ee.

Heiki Valgu aruande materjalile tuginedes

MADIS KANARBIK
EELK Nõo koguduse juhatuse esimees

AutoThinking mäng toetab laste algoritmilist mõtlemist, pakkudes seejuures õppimiseks põnevat mängukeskkonda.

Teeme õppimise põnevamaks läbi haridusliku arvutimängu

Nõo Põhikool plaanib veel sel õppeaastal kasutusele võtta Tartu Ülikooli teadlaste poolt välja töötatud haridusliku arvutimängu AutoThinking, mis arendab ja toetab laste algoritmilist mõtlemist. Mängu teeb eriliseks selle kohanemisvõime vastavalt mängija oskustele, mistõttu pakub see väljakutseid ja eduelamust kõikidele lastele erinevas vanuses.

Algoritmiline mõtlemine tähendab mõistmist, kuidas arvuti „mõtleb". Arvutid vajavad aga enda mõtlemise arendamiseks inimeste poolt väga täpseid käsklusi. Öeldes arvutile „Joonista mulle kena maja!", ei tea ta, mida selle ebamäärase käsuga peale hakata. Maju on mitmesuguseid, pole olemas ühte kindlat kena maja. Sellise üldise käsu asemel tuleks aga paluda arvutil esialgu joonistada kollane ruut. Ruudu peale võiks ta paigutada punase kolmnurga. Neid kujundeid on võimalik kirjeldada matemaatiliste valemite ja terminite kaudu, mistõttu saab ka arvuti väga täpselt aru, mida nende käsklustega teha.

Sama näide illustreerib ka inimeste mõtlemist. Selleks, et me jõuaksime soovitud lahenduseni, tuleb meil oma tegevus võtta lahti osadeks. Kindlasti on kõik lapsed ja lapsevanemad puutunud kokku mõne „suure probleemiga" — näiteks on kodutööks jäetud kirjandi kirjutamine. Tundub aeganõudev ja keeruline ning mida rohkem sellele mõelda, seda hirmutavam ülesanne on. Kui aga võtta kirjutamise protsess osadeks, alustades teema väljamõtlemisest ning loo üldise struktuuri kohta märkmete tegemisest, hakkab töö järsku kiiremini edenema. Mitu väikest sammu ei ole nii keeruline kui üks suur.

Oma tegevuse osadeks võtmine on aga oskus, mida on võimalik õpetada, arendada ja kinnistada. AutoThinking mäng toetabki just selle oskuse kujunemist, pakkudes seejuures lastele õppimiseks põnevat mängukeskkonda. Mäng ise kohandab ennast mängijale vastavaks, mistõttu on kogu protsess lapsele jõukohane ning toetab samm-sammulist õppimist.

AutoThinking on oma valdkonnas uudne lahendus ning Tartu Ülikool on esitanud mängule ka rahvusvahelise patenditaotluse. Eestis on mängu efektiivsust uuritud koostöös Viimsi Keskkooliga, samal ajal kui mäng on juba ka rahvusvahelisel teadusmaastikul kanda kinnitanud (nt Prantsusmaal, Šveitsis, Taiwanis ja Lõuna-Koreas).

Mängu ülikoolipoolses meeskonnas töötab ka Nõo Põhikooli eripedagoog Liina Malva. Seeläbi on meie õpilastel juba sel õppeaastal hea võimalus õppida mängu abil algoritmilist mõtlemist, mis on rakendatav nii arvutite programmeerimises kui ka päris elulistes situatsioonides. Loodame õpilaste- ja vanematepoolset toetust sellele uuenduslikule lähenemisele õppimisel ja õpetamisel.

LIINA MALVA
Nõo Põhikooli eripedagoog

ILONA TARS
Nõo Põhikooli direktor

Jaanus Randmale (paremal) andis tunnustuse üle Eesti Kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupi esimees Rain Sangernebo (vasakul).
Foto: TIIT HELLENURM

Eesti Kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupp jagas aastapreemiad

Tantsuetenduse "loodud jääma" idee ja lavastamise eest pälvis tunnustuse Nõo valla mees Jaanus Randma.

Varem on Jaanus Randma tööd ja pühendumist Eesti rahvatantsuliikumise edendamisel ja traditsiooni hoidmisel tunnustatud Ullo Toomi rahvatantsustipendiumiga.

Jaanus Randma on pikaajaline Eesti rahvatantsuliikumise eestvedaja. 1996. aastast on ta Eesti Maaülikooli rahvatantsuansambli Tarbatu kunstiline juht. Lisaks pühendunud tööle kodumaal on ta tegelenud ka Eesti rahvatantsu populariseerimisega väljaspool Eestit, näiteks Uus-Meremaal, Austraalias ja Lõuna-Koreas.

(NVL)

Tartumaa Noorsootöötajate Ühenduse ja Eesti Kunstikoolide Liidu esindajad, (paremal) haridus- ja teadusminister Mailis Reps.
Foto: ERLEND ŠTAUB

Noortevaldkonna tunnustussündmus tõi ühe laureaaditiitli Tartumaale

Haridus- ja teadusministeeriumi ning Eesti Noorsootöö Keskuse korraldatud iga-aastasel noortevaldkonna tunnustussündmusel „Noorte Heaks Tänu" toodi esile läinud aasta noorsootöö tegusid ja tegijaid üle Eesti. Üks oluline tunnustus tuli ka Tartumaale — aasta noorsootööühenduse tiitli pälvis Tartumaa Noorsootöötajate Ühendus.

„Meie jaoks oli üllatus lavale tõusta. Oleme alles üsna värske organisatsioon ning Eesti Kunstikoolide Liit tundus aukartustäratav kaasnominent," väljendas esimesi emotsioone ühenduse juhatuse esimees Egle Haljassaar, kes on ka Nõo valla noorsootööspetsialist.

Haljassaar lisas: „Kui õhtujuht Daniel Levi Viinalass küsis kommentaariks, mis oli kõige tähendusrikkam hetk möödunud aastast, siis kindlasti Tartumaa noorsootöötajate „meie–tunne", mille tekkimisele ja säilimisele ühendus proovib igati oma tegevusega kaasa aidata."

Palju õnne!

(NVL)

Nõo Põhikoolis

Jaanuarikuu stiilipäeval võis kohata vahvaid maaväliseid tegelasi.

Lumetu jaanuar tõi tulnukate stiilipäeva

15. jaanuaril toimus Nõo Põhikoolis stiilipäev, mis tõi lahenduse suurimale mõistatusele — kas väljaspool maad on elu? Interdimensionaalne seiklus sai alguse juba hommikul, mil Nõo Põhikooli (loe: kosmodroomi) orbiidile maandusid esimesed maavälised külalised. Õpilaste ja vanemate fantaasial ei olnud piire — ufonaudid, tähesõdalased, skafandrid, fooliummütsid ja maavälised tulnukad.

Lisaks sai sel päeval teatavaks ka detsembri stiilipäeva parima jõuluteemalisekostüümi võitja, kelleks osutus Reta Reinberk 1.B klassist! Alanud veebruarikuu toob kooli uue stiilipäeva ning samuti saame teada, kes oli maavälise jaanuarikuu stiilipäeva kõige vahvama kostüümi omanik!

REEMET RUUBEN
Nõo Põhikooli
huvijuht

Nõo Muusikakoolis

Liivimaa pianistide ja viiuldajate suvekool tuleb taas

Ka selle aasta augustis korraldab Nõo Muusikakool Liivimaa pianistide ja viiuldajate suvekooli.

2019. aastal toimus suvekool esimest korda ja osutus väga menukaks. Kohe pärast suvekooli lõppu oli selge, et me teeme seda jälle.

Sel aastal toimub suvekool 4.–8. augustil. Õpetajateks on oma eriala vaieldamatud spetsialistid: Krisel Eeroja-Põldoja, Tereza Shmerling, Joonatan Jürgenson, Kai Ratassepp ja Mati Mikalai.

Oodatud on klaveri- ja viiuliõpilased alates 10. eluaastast.

Registreerimine avaneb märtsi alguses, olge siis valmis!

KÄTLIN VIRGO
Nõo Muusikakooli
direktor

pane tähele!

Eestis levib taas koerte katk

Koerte katk on väga nakkuslik multisüsteemne viirushaigus, mis lõpeb tihti looma surmaga.

Koerte katkuviirus on patogeenne paljudele koerlastele, kärplastele, pesukarulastele. Lisaks koertele on ohustatud ka tuhkrud, naaritsad, rebased, hundid ja kährikkoerad, kuid mitte inimesed ja kodukassid.

Haigusele on vastuvõtlikud igas vanuses loomad, kuid eriti vastuvõtlikud on kõikide loomaliikide kutsikad ja noorloomad. Nakkusallikaks on haiged loomad, kes eritavad viirustekitajat juba peiteajal ning ka pärast haiguse läbipõdemist. Viirus levib nii piisknakkusena kui ka eritub organismist ninanõre, pisarate, uriini ja roojaga. Viirus võib edasi kanduda ka saastunud esemete (toidukausid/jooginõud), riiete, söödaga. Seega võib loom haigestuda ka saastunud materjaliga kokkupuutumisel.

Tuleb arvestada, et peiteajast (3–7 päeva või isegi kauem) haigustunnuste avaldumiseni võib olla mitu nädalat. Haige loom aga eritab viirust juba umbes viis päeva enne haigussümptomite tekkimist ning ka paranemisjärgselt toimub viiruse eritamine veel kuni nelja kuu jooksul. Viirus ei ole väliskeskkonnas väga püsiv (ultraviolettkiirgus, kuumus, kuivus ja tavalised desovahendid hävitavad selle kergesti). Viirus võib säilida aga madalatel temperatuuridel (+4) kuid.

Antud viirushaigust iseloomustab palavik, hingamisteede põletik, mis väljendub mädase ninanõre ning köhimisega, lisaks võib tekkida seedetraktipõletik, mis väljendub oksendamise ja kõhulahtisusega. On ka täheldatud silmapõletikke, nahalööbeid ja tõsistel juhtudel võivad esineda ka närvinähud — krambitamine, pea surumine vastu seina, ülierutuvus ja jäsemete jäikus.

Kulu järgi eristatakse ägedat, alaägedat või kroonilist koerte katku. Tabanduva organsüsteemi alusel eristatakse kopsu-, soole-, närvi- ja segavormi.

Haigust iseloomustab kahefaasiline palavik. Esimene palavik (39,5–41,0°C) kestab 8–48 tundi. Seejärel palavik langeb mõneks päevaks ja järgneb uus palavikuhoog. Haiged loomad on isutud, uimased, värisevad, ninapeegel on kuiv.

Kopsuvormi korral eritub ninast limast nõret, mis hiljem muutub mädaseks. Eritise kuivamisel tekivad ninaavade ümber koorikud. Loom hingab läbi suu, aevastab, köhib ning kratsib käppadega nina. Silmanurgast eritub algul limast, hiljem mädast nõret, mille kuivamisel silmalaud kleepuvad.

Soolevormi korral haiged loomad oksendavad, neil on vahelduv kõhulahtisus.

Paljudel juhtudel kulgeb katk närvivormina, mis võib tekkida nii iseseisva vormina kui ka soole- ja kopsuvormi tüsistusena. Haigetel loomadel vaheldub loiduseseisund erutusega, esinevad üksikute lihasrühmade krambid, liigutused on koordineerimatud, esinevad epilepsiahood.

Nahavormi korral tekib villiline lööve reite sisekülgedel, kõrvadel, kõhuseinal, suu ja nina piirkonnas. Villide lõhkemisel tekivad pruunid korbad.

Haigust saab ennetada vaktsineerimisega!!!

Eesti on transiitriik Soome ja Venemaa vahel. Seetõttu peaksid Eestis elavad koeraomanikud oma lemmikuid kindlasti korrapäraselt vaktsineerima. Küsi oma loomaarstilt, milline on parim vaktsineerimisskeem sinu loomale.

Haiguskahtluse korral tuleb sellest teavitada loomaarsti.

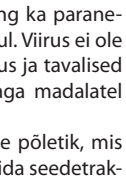

HILLE LAOS
Paarisjalga Loomakliiniku loomaarst

„Veelendlane“. *Foto: RAUNO KALDA*

Eestimaa Looduse Fond ootab inimeste abi

Suviste nahkhiirekolooniate kohta on meil vähe infot, aga selleks, et nahkhiirte olukorda paremini mõista, on vaja teada, kus asuvad eri liikide kolooniate varjepaigad. Eriti oodatakse teateid nahkhiirte poegimiskolooniate kohta hoonetes. „Nahkhiiri saame tulemuslikult kaitsta ainult koos tegutsedes ja omavahel suheldes,“ kommenteerib nahkhiireuurija Lauri Lutsar. „Nahkhiireuurijad saavad nõu anda kõige paremini siis, kui inimesed ise ühendust võtavad ja küsivad. Selleks võib pöörduda Eestimaa Looduse Fondi või Keskkonnaameti poole.“

Kuidas kindlaks teha, kas kodu lähedal tegutseb nahkhiirte koloonia?

Kui näete tegutsemas korraga juba mitut nahkhiirt, siis on kindlasti soovitatav sellest nahkhiireuurijatele teada anda. Ekspertidega saate kontakti nii Eestimaa Looduse Fondi, *Facebook*i nahkhiiresõprade grupi kui ka Keskkonnaameti või e-posti nahkhiir@elfond.ee kaudu.

RAUL KÜBARSEPP
SA Eestimaa Looduse Fondi kommunikatsioonieekspert

reisijutt

Rumeenia — kontrastide maa

Sigishoara vanalinn. Tagaplaanil linna sümbol kellatorn. *Foto: KAI TOOM*

Brasovi raekoda ja raekoja väljak õhtuhämaruses. *Foto: KAI TOOM*

Põhupallidest skulptuurid Sibius. *Foto: ANNE TSOPP*

Alba Iulias oli tore end koos linnarahvaga pildistada. Fotol reisiloo autor Anne Tsopp.

5. osa

Transilvaania piirkonna väikelinnad

Esimese öö veetsime Rumeenia suuruselt teises linnas Cluj-Napacos, kuid lähemat turvust suurlinnaga ei teinud, ainult sõitsime sellest läbi bussiga. Nii nagu ka Oradea — Rumeenia-Ungari piirilinn. Ööbisime seal, aga õhtul jalutamas ei käinud. Väsimus oli võimust võtnud, nii et nautisime hoopis hotellitoas „hirmkallist“ kohalikku Transilvaania piirkonna veini (tervelt 2 € pudel) ja Rumeenia suupisteid.

1. Esimene väikelinn, mida külastasime, oli Sigishoara — Vlad Dracula sünnilinn.

Sigishoaras on UNESCO maailmapärandi nimekirja kantud vanalinn. Linna südameks ja sümboliks on 14. sajandil ehitatud kellatorn. Vanalinn asub kõrgel mäel, kus avanevad linnale ilusad vaated. Vanalinn on kaitsvate kindlusmüüride vahel. Tore oli jalutada vanalinna kitsastel munakivitänavatel.

2. Brasov — mägede vahele peidetud linn.

Linna tuntumaid ehitisi on vanalinnas asuv gooti stiilis Must kirik ja raekoda. Köisraudteega on võimalik ka mägedesse sõita ja matkaradu külastada. Meie jõudsime linna õhtupoole ja õhtul on mäkke minek keelatud, lausa kontrollitakse enne pimedat mäetipp üle, kuna Rumeenias elab väga palju karusid. Räägitakse, et üks turist olevat seal kaduma jäänud ja süüdistatakse selles karu. Kohalik politsei hoolitseb, et kõik mäele läinud ka õnnelikult alla jõuaksid.

3. Sibiu asub Cibini jõe ääres.

Võtsime ette jalutuskäigu õhtuses romantilises vanalinnas, kus on domineeriv saksa stiil. 2007. aastal oli Sibiu Euroopa kultuuripealinn.

Jalutasime üle Valetajate silla ja nautisime vanalinna vaateid. Eriti armsad olid kivikatustel pisikesed aknad, mis paistavad nagu kiisusilmad, eriti just õhtuvalguses. Tänavaid ilmestasid vahvad kaunistatud põhuskulptuurid.

Mulle oli just Sibius meie külastatud Rumeenia linnadest kõige meeldivam ja armsam vanalinn.

Mina jalutasin Valetajate sillast ilusti üle — see pidi tähendama, et kõik, mida seal olin rääkinud, on sulatõsi, muidu oleks sild minu all kokku kukkunud.

4. Alba Iulia — kunagise piiskopilinnuse keskus.

Alba Carolina tsitadell on tähekujuline Rumeenia linnus, mis asub Alba Iulias. Selle ehitust alustati 1715. aastal ja viidi lõpule 1738. aastal. Ehitamisel osales 20 000 pärisorja.

Tsitadelliga ümbritsetud vanalinn on hästi säilinud. Seal kohtab pronksivalatud keskaegset linnarahvast. Päris lustlik oli end nendega koos pildistada.

(järgneb)

ANNE TSOPP

Elvas alustab tegevust Väärikate Ülikool

Tartu Ülikooli väärikate ülikool alustas oma tegevust 2010. aastal Pärnus ja Tartus. Täna toimuvad väärikate ülikooli programmid üle Eesti ning alates jaanuarist 2020 lisandus teiste hulka ka Elva. **Loengud on planeeritud toimuma Elva linnas, kuid oodatud on kõik ka Nõo vallas elavad vanemaealised.** Loengute korraldamise eesmärk on väärtustada aktiivset eluviisi ning motiveerida eakaid osalema ühiskonnaelus. Loengutel osalemine aitab eakatel hoida sotsiaalset võrgustikku.

Koolitused toimuvad esimesel poolaastal jaanuarist maikuuni ning jätkuvad pärast suvepuhkust alates septembrist. Väärikate ülikooli loengutel ja seminaridel käsitletakse silmaringi laiendavaid ja aktuaalseid teemasid.

Esimese poolaasta õppekava on järgmine:

21. veebruar — „Tervist toetav toitumine“, lektor toitumisterapeut Triin Muiste,

20. märts — „Liikumine ja liigesehaigused“, lektor füsioterapeut Kairit Linnaste,

17. aprill — „Võrtsjärv ja järvede tervendamine“, väljasõiduloeng Järvemuuseumisse, lisaks muuseumikülastus ja Limnoloogiajaama tutvustus,

15. mai — „Peresuhted ja rollid vanemas eas“, lektor pereterapeut Kai Räisa.

Loengud toimuvad Elva Linnaraamatukogu kaminasaalis, algusega kell 11. Järvemuuseumi külastuse puhul antakse väljasõiduaeg teada eraldi.

Osalema on oodatud kõik avatud mõttemaailmaga huvilised vanuses 50+. Kõik õppijad, kes on osalenud vähemalt 75% loengutel, saavad Tartu Ülikooli täiendusõppe tõendi.

Väärikate ülikooli tegevust Elva vallas toetavad Tartu Ülikool ja Elva Vallavalitsus.

GERDA KIIPLI

Ettevõtja — osale messikülastusel, kontaktreisil!

Soovid külastada oma valdkonna messi, laiendada seeläbi silmaringi, saada uusi kontakte, sh ka vahetada kogemusi teiste sama valdkonna Eesti ettevõtjatega?

Maakondlike arenduskeskuste võrgustik korraldab 10 külastust erinevate valdkondade rahvusvahelistele messidele üle Euroopa. Külastuse puhul kaetakse iga osaleja kulud kuni 50% ulatuses (sh lend, majutus).

Gruppide suurused iga kontaktreisi puhul on erinevad. Info Tartu Ärinõuandla kodulehelt: https://arinouandla.ee/ettevotja/messikulastused/

Kiirusta registreeruma! Kohtade arv igal messikülastusel on piiratud! Kontakt: Elo Mets, elo@arinouandla.ee, tel 511 3932.

Nõo Raamatukogus

LUULEHOMMIK
20. veebruaril kell 12.00
Oma luuletusi loeb TIIT TIRMANN

Nõo valla kinnisvaraturu ülevaade

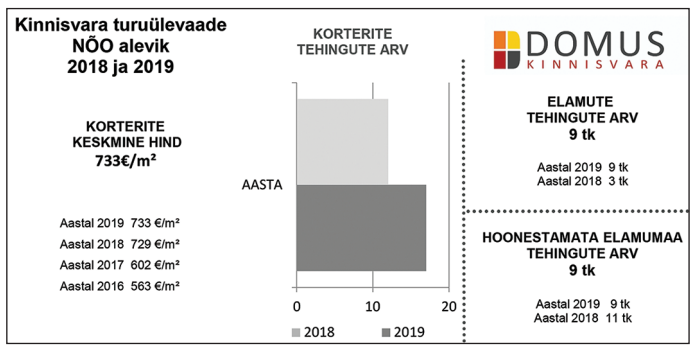

Aeg on kokku võtta Nõo valla eelmise aasta kinnisvaraturu olukord. Toon välja veidi statistikat 2018. ja 2019. aasta tehingute põhjal ning avaldan endale teadaolevat taustainfot käimasolevate planeeringute kohta.

Kindlasti on paljud märganud, et pakkumisi Nõo vallas on väga vähe. Kohalike elanikega suheldes on tunda nende rahulolu meie valla kui elukoha suhtes. Kindlasti mängib siin suurt rolli ideaalilähedane asukoht, kus Tartu linna piir on vaid 10 minuti autosõidu kaugusel, samal ajal kui kõik eluks vajalik ka siinsamas olemas on.

Pakkumise vähesus jätab oma jälje ka statistikasse. Tehinguid tehakse väga vähe, sest valik on kesine. Viimasel kahel aastal kokku vahetas Nõo vallas omanikku 55 korterit, 75 elamut ja 99 hoonestamata kinnistut. Nende kahe aasta lõikes jagunesid tehingud suhteliselt võrdselt. Nõo alevikus olid numbrid vastavalt 29, 12 ja 20. Hoonestamata kinnistute alla lähevad nii krundid, põllumaad kui ka metsamaad. Eriti hakkab silma tehingute vähesus Nõo alevikus. Kahe aasta jooksul vahetas omanikku 12 üksikelamut, mis teeb keskmiselt iga kahe kuu järel vaid ühe tehingu. Mis veelgi kurvem, vaid kahel juhul oli tegemist uue elamuga ning seda trendi üritame koos arendajatega lähiaastatel oluliselt muuta.

Kohtan aeg-ajalt peresid, kes on meie vallast lahkumas, sest soov on soetada suurem või viisakam elamine. Kõik on siiani öelnud, et põhjus pole mitte selles, et piirkonnal oleks midagi viga, vaid selles, et osta pole midagi.

Korterite ruutmeetri keskmine hind on viimase nelja aasta jooksul liikunud oluliselt ülespoole. Kui 2016. aastal oli müüdud korterite keskmine hind 563 €/m² ja 2017. aastal 602 €/m², siis 2018. ja 2019. aastal oli see juba ligikaudu 730 €/m².

Vaadates hetkel avalikke pakkumisi, siis veebiportaali www.kv.ee andmetel on Nõo vallas hetkel pakkumises 7 korterit, 19 elamut ja 18 hoonestamata kinnistut. Nõo alevikus on pakkumine peaaegu olematu: vastavalt 3 korterit, 4 elamut ja 1 hoonestamata kinnistu. Pakkumiste hulka ei ole arvestatud uue kortermaja kuulutusi.

Trendid annavad tunda, et inimesed on üha rohkem eelistama hakanud piirkonda, kus eluks vajalik on jalutuskäigu kaugusel. Lapsevanemad ei soovi olla „taksojuhid" oma lastele ning sõidutada neid hommikuti kooli ja õhtuti trennidesse, huviringidesse.

„Paberimajandus" korda

Nõo ja Elva valla piirkondlik hindaja Kädi Pant paneb kõikidele koduomanikele südamele, et inimesed vaataksid üle info Ehitisregistris ning selle vastavuse reaalsusega. Üldjuhul tulevad need probleemid välja siis, kui soovitakse müüa oma kodu ning ostja taotleb kodulaenu. Kodulaenu saamiseks tuleb tellida eksperthinnang (hindamisakt). Juhul, kui Ehitisregistri andmed ei ühti hoone tegeliku olukorraga, siis kohustub hindaja selle eksperthinnangus välja tooma. See omakorda võib tekitada olukorra, kus pangad enne laenu ei väljasta, kui registris olevad andmed on korda tehtud. Ehitusseadust, nagu ka paljusid teisi seadusi meie riigis, reformitakse järjepidevalt ja nõuded hoonetele uuenevad aastate jooksul.

Isegi kui täna pole plaanis oma kodu müüa, siis kunagi ei või teada, millal see vajadus tekkida võib ja sellisel juhul on hea omada turvatunnet, et sinu kodul on kasutusluba olemas vastavalt hoone hetkeolukorrale. Siinkohal oleks vajalik jälgida ja tähele panna, et peaaegu igasugune ehitustegevus, mida omanik oma hoones ette võtab, vajab seaduslikku kooskõlastust vallaga. Sealhulgas nt katusekatte vahetus, küttesüsteemi muutmine, sokli soojustamine, fassaadi uuendamine jne. Toon näite: kui oled oma majale leidnud ostja, kes vajab tehingu sooritamiseks pangast laenu, siis peab ta tellima hindamisakti. Hindaja tuleb kohale ja märgib, et hoones on olemas õhksoojuspump. Juhul, kui omanik pole selle paigaldamisest ehitusteatise abil valda teavitanud, ei saa vald soojuspumpa Ehitisregistrisse kanda. Vastav märge andmete vastusolust kantakse eksperthinnangusse ning pank võib keelduda ostjale laenu andmast. Dokumentatsiooni kordasaamine võib aga võtta nädalaid ning selle aja peale on oht, et ostja võib endale uue objekti leida.

Mida on oodata lähiaastatelt?

Rääkides lähiaastate plaanidest, siis kindlasti ei oma ma kogu infot, kuid nii mõnigi arendus on hetkel töös. Paar aastat plaanimist ja projekteerimist on viinud sinnamaale, kus veebruarikuu jooksul algab uue kortermaja ehitus aadressil Lao 1B. Esimese etapina ehitatakse 18 korteriga kortermaja, milles on 2–4-toalised korterid. 2-toaliste hinnad algavad 54 900 € ja 4-toalised 104 900 €. Rohkem infot aadressil www.nõokodu.ee.

Detailplaneering on algatatud ka Meegleri kinnistule ning Tuuleveski elamurajoonile. Meegleri kinnistule on plaanis seada ehitusõigus üksikelamutele. Tuuleveski elamurajoonis on plaanis saada ehitusõigus nii üksik-, kaksik- kui ka ridaelamutele.

Oleme kannatlikud, mõtleme kaasa ja teeme oma koduvalla paremaks kohaks, kuhu ka teistel on soov elama asuda.

JANAR SAVIIR
kohalik kinnisvarakonsultant

Maal Elamise Päev tuleb taas

Sel aastal toimub üle-eestiline MAAL ELAMISE PÄEV 26. septembril.

Maal elamise päeva ehk avaliku külastussündmuse idee on tutvustada maakogukondade ja omavalitsuste elukeskkonda sellisena nagu ta paistab kogu oma mitmekesisuses — avaliku sektori teenused, külakogukonnad ja kolmanda sektori tegevused, ettevõtluse/kaugtöö võimalused ning kohapeal tegutsevad ettevõtted, potentsiaalsed töökohtade loojad, töökäte vajajad.

Külastussündmuse raames saavad maal tegutsevad inimesed näidata, et maal elamine ja töötamine on küll mõneti linnaelust erinev, kuid paljudele rahuldust pakkuv elustiil.

Tahame näidata kõigile, mis meil maal on head!

Kutsume ka sel aastal Nõo valla asutusi, ettevõtjaid-tööandjaid, kogukondi, käsitöömeistreid ja põllumehi osa võtma Maal elamise päevast Nõos.

Pane ennast kirja:
Tel 5191 4119
või e-post liia@nvv.ee

LIIA SIREL
avalike suhete spetsialist

Tähetornis peeti maha järjekordne mälumänguetapp

Neljapäeval, 23. jaanuaril toimus Tõraveres, observatooriumi külastuskeskuse saalis Nõo valla mälumängusarja III etapp. Omavahel oli sel korral kogunenud mõõtu võtma 10 võistkonda, kõik juba eelnevatest etappidest tuntud mälumängurid. Seekord oli spordiküsimuste asemel ette valmistatud astronoomiateemalised küsimused (seda mängu toimumiskohale mõeldes). Sel korral võidutses võistkond Jürijärved (Laurits Leedjärv, Maarja Leedjärv, Anne Jürimäe), kes võitsid mängu 46,5 punktiga.

Teiseks jäi 41 punktiga võistkond eNeRGia koosseisus: Jaanus Järveoja, Kristjan Vällik, Peep-Märt Irdt ja Siim Järveoja. Kolmandat kohta jagasid sel korral Ramses (Ruth Maal, Indrek Kalvet ja Vahur Joonas) ning Valdur (Rain Sangernebo, Jaan Poom, Mart Raudsaar, Teet Marran).

Nende mõlema võistkonna punktisummaks kogunes 26. Neile järgnesid Krepse (32) ja Niisama (32), seejärel KLK PLP (28) ja Kivi (18), Tagujad (17) ja Kalkulaatorid (14).

Muusikablokis küsisime seekord Nõo vallaga seotud muusikuid ning üllataval kombel selles voorus keegi täispunkte ei saanud. Raskusi valmistas ka küsimus, mis loom on kähr ning kuidas kutsuvad Emajõge meie lõunanaabrid lätlased. Ka Donald Trumpi teine eesnimi ei tulnud paljudele mälumänguritele meelde.

Mälumängusarja IV etapp toimub juba 13. veebruaril, algusega kell 19.00. Sel korral kohtume Vapramäel, Vana Jäära pubis.

REEMET RUUBEN

Minuti kirjutis #22

Mõisatuba. Kamin. Kamina ees istub noor kõhn von Hof uljalt suitsetades. Sisse lendab von Strumpf, kes on väga erutatud ja veab enda järel räbaldunud ja määrdunud näoga naist, kes ilmselgelt on hirmunud.

Strumpf: „Sõber!"
Hof: „Jumala nimel, ma ehmatasin. Tere, sõber!"
Strumpf: „Ehmusid, kallis sõber, ehmusid."
Hof: „Oh, ära hakka... vananemine on niigi traumeeriv."
Strumpf: „Ahjaaa... Palju õnne sünnipäevaks!"
Hof: „Aitäh! Sõber... aitäh! Olen ka mina saanud aasta vanemaks."
Strumpf: „Kaugelt vaadates sa nagu poleks üldse vananenud."
Hof: „Mis sa nüüd, kallis sõber, mis sa nüüd. Aga kuule, sõber... Mis see on?"
Strumpf: „Aa… peaaegu unustasin. Sinu sünnipäevakingitus. Ise korjasin metsaveerest."
Hof: „Sina ise?"
Strumpf: „Mina ise. Oma väikeste kätega."
Hof: „Neid õrnasid käekesi vaadates ei usukski."
Strumpf: „Kas tead... mina ka mitte." (*naeravad*)
Hof: „Väga huvitav asi."
Strumpf: „Ma tean, mis see on… aga mulle ei tule meelde."
Hof: „Metsast korjasid... siis äkki lill?"
Strumpf: „Ei ole… lilled on ilusad."
Hof: „Tõsi. Ravimtaim? Ma olen kuulnud, et neid ikka leiab metsast?"
Strumpf: „Ravimtaimed haisevad?"
Hof: „Pole aimugi."
Strumpf (*hakkab karjuma ja… hüppab tugitoolile*): „Ma tean! Ma tean! Meelde tuli!"
Hof: „Noh? Noh?"
Strumpf: „See on talupoeg..."
Hof: „Talupoeg?"
Strumpf: „Eestlane noh…"
Hof: „Oooooo... nii kallis kingitus.!"
Strumpf: „Ainult sinu jaoks, kallis sõber!"

JANNO PUUSEPP

teated

Luke lasteaed Segasumma otsib oma meeskonda lasteaiaõpetajat (1,0 ametikohta).

Avaldus, cv ja kvalifikatsiooninõuetele vastavuse dokumentide koopiad saata: segasumma@nvv.ee hiljemalt 21.02.2020.

❑ **Soovin osta maja Nõo vallas. Tel 5373 3266.**

❑ **Väike lihatööstus otsib kondistajat. Tel 513 3787.**

❑ OÜ ESTEST PR **ostab METSA- ja PÕLLUMAAD.**
Tel 504 5215, 514 5215,
e-post info@est-land.ee

Metsakeskus.ee
Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis. Tel: 56 111 900

Catering
SOOLO
Soojad pirukad
Soolo kohvikus
igal esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel kell 10
Kringlid, koogid ja tordid ettetellimisel
tel 55 542 283

SÜGISEL NÕO PÕHIKOOLI 1. KLASSI ASTUVAID LAPSI REGISTREERITAKSE KOOLI KANTSELEIS 2. - 31. MÄRTSINI

Kantselei on avatud
tööpäevadel kell 8.00 – 16.00
Kaasa võtta:
-lapse sünnitunnistus
-1 pilt õpilaspileti jaoks (3 x 4 cm)
-tervisekaart (võib tuua ka hiljem)
-koolivalmiduskaart (võib tuua ka hiljem).

Info 7455 139 noopk@noopk.ee

HEI, TULEVANE KOOLILAPS!
TULE VEEDA ÜKS MÕNUS PÄRASTLÕUNA NÕO PÕHIKOOLIS!

5. MÄRTSIL
KELL 13.00-15.30
NÕO PÕHIKOOLIS

- DIREKTOR TUTVUSTAB KOOLIMAJA
- MÄNGUJUHID VIIVAD LÄBI MÄNGE
- ROBOOTIKA TÖÖTUBA
- KÄSITÖÖ TÖÖTUBA
- AKROBAATIKA TÖÖTUBA

Taaskasutatud riided

Nõo kultuurimajas 11.-20. veebruaril

Saal avatud kell 13.-18.
15. veebruaril kell 10.-13.

Võimalus tuua ka kasutatud riideid.
7. veebruaril kell 10-18 ja
10. veebruaril kell 10-18.

Võtame vastu ainult pestud ja terveid riideid

Info: Andri Viinalass 55676614

4. aprillil kell 16.00
Nõo spordihoones

TRIINIKS

TÄNAVANURGA SÜMFOONIA

TRIINIKS 25

Piletid saadaval alates 10. veebruarist
Nõo spordihoones ja aadressil triiniks@gmail.com
Pilet 8.-*/12.-, perepilet 20.-*/25.-
*Eelmüük kuni 31. märtsini

Nõo Juuksurisalong

E–R 10–18

Nõo vallamajas
Voika 23 I korrus

tel 745 5334

Lähme reisima!

Šveits ja Lõuna-Saksamaa
Octoberfestiga
26. september – 6. oktoober

Info: Nõo Päevakeskus 5301 8753

NÕO PÄEVAKESKUSES

10. veebruaril kell 13.00
REISIPÄEVIK JAAPANIST
Külas on Edda-Merike Pelt.

17. veebruaril kell 13.00
MUUSIKALINE PÄRASTLÕUNA
Külas on Kai Toom.

25. veebruaril kell 13.00
VASTLAPÄEV

2. märtsil kell 13.00
FILMIPÄEV

Tel 745 5134, 5301 8753.

Nõo Ilusalong

E, T, N,R 10–18

Nõo vallamajas Voika 23
I korrus, tel 5662 6383

- Kosmeetik
- Maniküür
- Pediküür
- Geellakkimine
- Jumestus
- Parafiiniravi kätele
- Depilatsioon
- Kõrva- ja ninaaugu tegemine
- Kinkekaardid

EELK NÕO PÜHA LAURENTSIUSE KOGUDUSE TEATED

P, 16. veebr kl 11.00 Jumalateenistus. Armulaud
K, 19. veebr kl 12.00 Piibli- ja laulutund Meeri seltsimajas
R, 21. veebr kl 19.30 Taizé-õhtu kirikus
P, 23. veebr kl 11.00 Jumalateenistus. Teenib õp Diina Tuulik
E, 24. veebr kl 12.00! Iseseisvuspäeva jumalateenistus. Laulavad koorid
T, 25. veebr kl 15.30 Piiblitund Nõgiaru raamatukogus
K, 26. veebr kl 18.00 Palvepäeva jumalateenistus. Armulaud
P, 1. märts kl 11.00 Jumalateenistus. Armulaud
P, 8. märts kl 11.00 Jumalateenistus
P, 8. märts kl 13.00 Kevadise leerikursuse algus kirikus (I)
E, 9. märts kl 14.00 Piiblitund Nõo hooldekodus
N, 12. märts kl 18.00 Kevadise leerikursuse algus kirikus (II)
P, 15. märts kl 11.00 Jumalateenistus. Armulaud
K, 18. märts kl 12.00 Piibli- ja laulutund Meeri seltsimajas
R, 20. märts kl 12.00 Piiblitund Külaaseme külas
R, 20. märts kl 19.30 Taizé-õhtu kirikus
P, 22. märts kl 11.00 Jumalateenistus

ANNETUSED KIRIKU JA KÕRVALHOONE RESTAUREERIMISEKS:
A/a EE11 2200 2210 5844 2062
(saaja: EELK Nõo Püha Laurentsiuse Kogudus)

Juhatuse esimees Madis Kanarbik, tel 504 6570;
e-post madis.kanarbik@gmail.com
Koguduse õpetaja Mart Jaanson, tel 745 5195 (kantseleis),
749 3344 (kodus), 5661 1443; e-post mart.jaanson@eelk.ee
Koguduse veebilehekülg www.nookirik.ee

Õpetaja kõnetund kiriku käärkambris kolmapäeval ja reedel kl 9.30–11.30, neljapäeval kl 16.00–18.00

Esmaspäeval, **24. veebruaril 2020 kell 12.00** toimub
Nõo Püha Laurentsiuse kirikus
EESTI VABARIIGI 102. SÜNNIPÄEVA JUMALATEENISTUS.
Päevakohase kõne peab arheoloog Martin Malve.
Laulavad koorid.

Pühapäeval, **8. märtsil 2020 kell 13.00** algab
Nõo Püha Laurentsiuse kirikus EELK Nõo koguduse
KEVADINE LEERIKURSUS.
Oodatud on kõik huvilised. Järgmiste tundide toimumisajad lepitakse kokku ühiselt. Info koguduse õpetajalt (vt kirikuteateid).

Müüa toorest küttepuud

Transport hinnas. Pikkus ja jämedus vastavalt soovile. Võimalus transportida kaugemale.

Lepp/haab/segapuu 34 €/rm
kask 38 €/rm.

Metsakuiva 40 l halukotid 2 € kott.

Info: Est, Eng 5373 3322 või
Est, Rus 5699 7196

Ratastel SPA kümblustünnide rent!

Tel. 56 89 63 70 www.ratastelspa.ee

PAJU PAGAR

Paju Pagar OÜ
ETTETELLIMISEGA

- ❑ Magusad ja soolased kringlid
- ❑ Magusad tordid ja võileivatordid
- ❑ Printitud suhkrupildid

Tellimine tel 5558 1450, pajupagar@neti.ee, Paju 11, Nõo alevik
https://pajupagar.wixsite.com/pajupagar
pajupagar

NÕO VALLA LEHT
www.nvv.ee/Nõo Valla Leht. **TOIMETUS**: Liia Sirel (tel 5191 4119, e-post liia@nvv.ee), Milvi Pensa (tel 5593 2007, e-post milvi.pensa@mail.ee).
Toimetuskolleegium: Krista Kvarnström, Aira Laul, Kai Toom ja Reemet Ruuben. **Kaastöid ootame toimetusse hiljemalt iga kuu 25. kuupäeval.**
Toimetuse aadress Voika 23, 61601 Nõo, e-post **vallaleht@nvv.ee.** Küljendatud Nõo Valla Lehe toimetuses, trükitud TT Print OÜ trükikojas. Väljastpoolt Nõo valda tellijatele saatekulu 0.74 €.